

Høyreekstremisme i Norge - 2001

En rapport fra Antirasistisk Senter og Tidsskriftet Monitor

HØYREEKSTREMISME I NORGE - 2001

0 - INNLEDNING	2
1 - UTILSTREKKELIG INNSATS MOT NAZISME	3
2 - KRIMINELL PROPAGANDA	4
3 - HVEM ER HØYREEKSTREMISTENE?	6
BOOTBOYS	6
CLUB 22	6
GLEIPNE	6
NORSK HEDENSK FRONT	7
VIGRID	7
NORGES NASJONALSOSIALISTISKE BEVEGELSE (TIDLIGERE ZORN 88)	7
VARG (VERN AV RIKETS GRENSER)	7
ODINS FOLK (NORSK GERMANSK AKSJONSFRONT)	7
GAMMELNAZISTENE	7
4 - HØYREEKSTREM AKTIVITET I 2001	8
JANUAR	8
FEBRUAR	9
MARS	9
APRIL	10
MAI	10
JUNI	10
JULI	11
AUGUST	11
SEPTEMBER	12
OKTOBER	13
NOVEMBER	13
5 - KONKLUSJON	15
6 - KILDER:	16

0 - Innledning

Denne rapporten gjør ikke krav på å gi en fullstendig oversikt over nazistisk og rasistisk aktivitet i Norge i år 2001. Gjennom de glimtene vi presenterer tror vi allikevel at vi har dokumentert at det nazistiske miljøet ikke har avgått ved døden, og at den rasistiske volden og den hatefulle propagandaen går hånd i hånd. Faren er helt klart tilstede for at aktører i de nazistiske miljøene kan komme til å begå nye voldshandlinger, med fatale konsekvenser. Denne rapporten er utarbeidet av Antirasistisk Senter og Tidsskriftet Monitor, og er vårt bidrag til debatten om hvordan disse miljøene bør møtes.

Øystein L. Pedersen
Informasjonsleder, Antirasistisk senter

Tor Bach
Redaktør, Monitor

1 - Utilstrekkelig innsats mot nazisme

Aktiviteten blant norske nazister har vært noe lavere det siste året enn de to forutgående. Dette skyldes flere faktorer. For det første er flere sentrale aktører fengslet, og soner til dels lange dommer. En annen faktor er den isolasjon og avstandtagen miljøene er blitt utsatt for etter den sterkt negative oppmerksomheten de har fått i kjølvannet av en lang rekke forbrytelser. Flere steder har antirasister, i samarbeid med lokal presse fotfulgt nazistene, med den følge at de enkelte steder har sett seg tvunget til å flytte fra byen. Dette har hatt god effekt både i Bergen og i Kristiansand. Overvåkningspolitiet har fulgt miljøet svært tett, og har fulgt opp enkeltaktører i miljøene og bistått med å finne arbeid, og andre tiltak som kan hjelpe dem ut. Til sist skal nevnes at lokalt politi også i enkelte områder har gjort en stor innsats for å følge miljøene.

Det ble lovet bot og bedring i kampen mot rasisme etter drapet på Holmlia i januar. Denne rapporten har en oversikt over nazistenes aktivitet det siste året. Selv om det er en klar nedgang i aktiviteten, er det allikevel liten grunn til å si seg fornøyd. Sentrale myndigheter har holdt en svært lav profil, og mye av det arbeidet som har vært gjort har vært basert på enkeltmenneskers iver, kunnskap og initiativ.

Drapet på Benjamin Hermansen ble en vekker for hele Norge i forhold til at disse gruppene står for noe mer en uskyldige guttestreker. Spesielt for politiet burde dette ha vært en advarsel om en hardere linje overfor medlemmene i disse organisasjonene og deres propaganda.

Antirasistisk Senter og Tidsskriftet Monitor har lenge advart om at nazistenes aktivitet kunne føre til noe tragisk, uten å ha bli hørt. Vi har blant annet krevd større bruk av varetekt etter rasistisk vold. At dette ikke ble brukt etter at de som nå er tiltalt for Holmiadraperet ble siktet for å knivstikke en pakistansk mann i desember for ett år siden, fikk således svært tragiske konsekvenser på Holmlia, én måned senere.

I juni i år offentliggjorde Antirasistisk Senter og Monitor rapporten "Blind på høyre øye?". Denne rapporten setter søkelys på politiets og rettsvesenets håndtering av rasismesaker i tiden etter drapet på Holmlia. En gjennomgang av saker som har gått for retten etter drapet, viser at vi neppe kan snakke om noe tidsskille etter den tragiske hendelsen i begynnelsen av året - til tross for fagre løfter fra ledende politikere.

Et annet moment er at det i mange tilfeller går svært lang tid fra det tidspunkt rasistisk vold finner sted, frem til domfellelse. At det i tillegg går svært lang tid fra domfellelse til soning er i tillegg medvirkende til at den dømte, når han kommer inn til soning, allerede har klart å pådra seg flere uoppgjorte forhold.

Antirasistisk Senter og Monitor etterlyser blant annet sterkere lut mot den nazistiske og rasistiske propagandaen som florerer på Internett og på musikk-CDer. Vi mener at det bør slås hardere ned på rasistiske uttalelser og nazistiske symboler bør forbys. Det er nettopp denne propagandaen som er grunnlaget og legitimering av den rasistiske volden, som vi dokumenterer i denne rapporten.

Med respekt for medias frie rolle og i ytringsfrihetens navn, har journalister også et ansvar for ikke å formidle den nazistiske propagandaen ukritisk. Når det er på sin plass å intervju nazister, bør ikke deres uttalelser få stå alene, uten å bli kommentert av personer med kunnskap om miljøene - på samme måte som andre kriminelle sjelden blir brukt som eneste kilde om det kriminelle miljøet de selv er medlem av.

Alt dette handler om å hindre nazistenes utfoldelse og deres rekruttering av nye medlemmer, for å kunne begrense rasisme og rasistisk vold i Norge.

2 - Kriminell propaganda

Nazistenes viktigste midler for rekruttering er rasistisk propaganda og hemningsløse fyllefester. Internettsider, salg av hatmusikk og et nytt klubbhus har vært med på å lokke nye ungdommer til de nazistiske miljøene, hvor veien til en kriminell løpebane er kort.

Drapet på Holmlia i slutten av januar viste alt for tydelig sammenhengen mellom nazistisk propaganda og kriminell virksomhet. De siktede kom direkte fra fest hvor hatmusikk var sentralt og rommene var fulle av nazisymboler. Dette har utvilsomt vært med på å bygge opp stemningen for å reise ut og gjøre noe i praksis, "å ta en utlending".

Antirasistisk Senter og Monitor ønsker ikke forbud mot noen type organisasjoner. Men det må iverksettes straff mot kriminell virksomhet. Vi mener derfor at paragraf 135 A, den såkalte rasismeparagrafen, må håndheves sterkere enn det gjøres i dag.

Den nevnte paragrafen i straffeloven sikter til rasistiske ytringer og ytringer som oppfordrer til rasistisk virksomhet. Vi mener derfor at også bruken av nazistiske og rasistiske symboler bør anses som straffbart. Det må også finnes metoder for å kunne forfølge rasistisk propaganda på Internett som legges ut på utenlandske servere. I innstillingen fra en arbeidsgruppe, nedsatt av Justisdepartementet for å utrede forebygging av rasisme i politi- og lensmannsetaten heter det at:

"Et problem som gjør seg gjeldende ved etterforskning og irettesføring av rasistiske ytringer fremsatt på Internett er at ytringer som fremsettes via utenlandske servere ikke er straffbare i Norge, jf strl § 12, nr 1. Strl § 135d er ikke tatt med i strl § 12 nr 3, som regner opp overtredelser som er straffbare i Norge selv om de er begått i utlandet, såfremt handlingene er begått av nordmenn eller personer som er hjemmehørende her i riket. Strl § 135 (forhåne eller opphisse til hat mot statsforfatningen) er imidlertid omfattet."

Det er med andre ord myndighetenes oppfatning at lovverket er til hinder for en effektiv straffeforfølgning av rasistisk hets på Internett. Når vi vet at de fleste norske høyreekstreme nettsider befinner seg på utenlandske servere, står vi overfor et betydelig hull i loven. Det er en helt uholdbar situasjon at den propaganda som tilskynder og legitimerer rasistisk vold ikke kan straffeforfølges.

Men den nazistiske propagandaen er ikke bare en trussel mot de som har litt mer pigment i huden enn flertallet av nordmenn. Så lenge nazistene klarer å lokke ungdom inn i sine miljøer, rekrutterer de nye kriminelle. Det er åpenbart at disse miljøene gjør noe med dem som er involvert. Et destruktivt og paranoid miljø kan skade relativt friske mennesker på ganske kort tid. Og har man først kommet inn i miljøet og dets tankegods, kan det være vanskelig å komme ut igjen.

Etter at Bootboys etablerte Club 22 på Eidsvoll i høst har vi observert ungdom som vi tidligere ikke har sett i tilknytning til det nazistiske miljøet. Dette viser at deres propaganda også har en rekrutterende effekt.

Som Antirasistisk Senter har påpekt i mange år, er det fortsatt svært vanskelig å få anmeldt og straffet noen for brudd på paragraf 135A. I en rapport fra Senter Mot Etnisk Diskriminering blir det fastslått at "politiet dels ikke vil motta anmeldelser for overtredelser av straffelovens diskrimineringsbestemmelser, og dels at disse ikke undergis den samme etterforskning som andre typer straffesaker". Dette blir bekreftet av Den europeiske kommisjonen mot rasisme og intoleranse (ECRI), som har lagt frem en rapport som ser på Norge spesielt.

I den samme undersøkelsen retter ECRI også et kritisk søkelys på at det kreves at politiet eller påtalemyndighetene må bevise at en handling har en rasistisk hensikt, og ikke bare en rasistisk konsekvens. I tillegg skal den rasistiske handlingen eller ytringen skje i offentlighet for å kunne straffes. ECRI konkluderer derfor med at terskelen for å bli straffet etter paragraf 135 A ligger svært høyt. De anser dette dermed også som et problem for politiets og påtalemyndighetenes tillit i ulike minoritetsgrupper.

Etter drapet på Holmlia ble det både fra politiske og rettslige myndigheter snakket om et tidsskille innen rettsvesen og påtalemyndigheter. Det ble lovet ekstra ressurser i kampen mot rasisme og raskere reaksjon på rasistiske overgrep og ytringer. Vi kan desverre ikke si at vi har sett noen klar bedring.

3 - Hvem er høyreekstremistene?

De siste 30 årene har vi i Norge hatt et utall foreninger, organisasjoner og partier som har tilhørt det ekstreme høyre. De fleste av disse gruppene har vært små og ubetydelige og har forsvunnet etter kort tid. Indre stridigheter om politikk og maktposisjoner har ført til utallige splittelser og nye organisasjonsdannelser.

Den ekstreme høyrefløyen kan grovt deles opp i to hovedgrupper: ”de parlamentariske”, som hovedsakelig består av eldre mennesker, som har innvandringsmotstand som sin hovedsak, og ”de militante”, som kan betegnes som rene nazister. Selv om det finnes mange kontaktpunkter mellom de to gruppene, og overgangene til tider kan være svært flytende, handler denne rapporten først og fremst om de rene nazistene.

Overvåkningspolitiet har registrert 150 aktive nazister i Norge. Trolig ligger tallet noe høyere, men ikke over 200. Det overveldende flertallet av aktørene er unge menn, hovedsakelig i aldersgruppen 18 – 27.

Det finnes nazistiske miljøer på Østlandet, nedover kysten til Sørlandet og opp via Stavanger til Bergen. Trøndelagsfylkene og Nord-Norge har pr. i dag ingen aktive grupperinger, og det er et forsvinnende lite antall enkeltpersoner med nazistiske sympatier i disse områdene.

De fleste nazistiske grupper i Norge kjennetegnes ved at de er små og dårlig organisert. De utviser dog en viss aktivitet, særlig på Internett. Ideologien, som ofte er svært dårlig fundert(?), baserer seg på antisemittiske konspirasjonsteorier, innvandringsmotstand og hylling av krigstidens naziledere og Waffen-SS. Fornektelse av Holocaust er et av de sentrale elementene i propagandaen. Vi vil i det følgende søke å gi en samlet oversikt over hvilke grupper som er aktive i Norge pr. 1/12-01.

Bootboys

Ledes av: Aleksander Kristoffersen

Utgir det sporadisk utkommende Bootboysbladet og har egen side på Internett.

Gruppen ble stiftet i 1997 av Tore Wilhelm Tvedt, men brøt snart med ham, blant annet på grunn av Tvedts strenge syn på alkoholbruk. Kjernen i grupperingen består av det nazistiske miljøet i Oslobydelen Bøler, men gruppen har også folk i Bergen og Kristiansand. Til sammen har Bootboys mindre enn femti medlemmer.

Bootboys er trolig den mest kriminelt belastede gruppen i Norge, og fremtredende medlemmer er dømt for forhold som drapsforsøk, bankran, overfall, brudd på våpenlovgivningen, biltyverier, vold og trusler. De tiltalte i Holmliasaken var alle medlemmer av Bootboys.

Club 22

Er et underbruk av Bootboys. Tallet 22 står for BB, altså Club Bootboys. Club 22 har egen side på Internett.

Club 22 er ment å skulle være en paraplyorganisasjon, eller ”fritidsklubb” for alle norske nazister. De har et klubbhus på Eidsvoll, hvor man arrangerer fester og tilstelninger for å trekke medlemmer til nazibevegelsen.

Gleipne

Er Bootboys forsøk på å lage en nazistisk fengselsorganisasjon. Gruppen samler inn pengestøtte til fengslede nazister, som omtales som ”Politiske fanger”.

Norsk Hedensk Front

Ledes av Varg Vikernes.

Utgir bladet "Kulturorgan Skandinaujo" og har egen side på Internett.

Gruppen har utarbeidet et svært ekstremt politisk program, som tar til orde for å drepe funksjonshemmede og homofile. Antallet medlemmer er trolig lavt, men flere av medlemmene utmerker seg med å ha universitetsutdannelse og ved å ikke være straffedømte. Takket være Vikernes' kultstatus har gruppen klart å opprette underavdelinger i flere europeiske land.

Vigrid

Ledes av Tore Wilhelm Tvedt.

Utgir bladet "Vigrid" og har egen side på Internett.

Hovedtyngden av Vigrids medlemsmasse er svært unge mennesker, og organisasjonen har flest medlemmer på Sør- og Vestlandet. Det indre livet i gruppen er sektepreget, og man utøver en rekke bisarre odinistiske ritualer med barnedåp "brylluper" og konfirmasjon. Vigrid er også den gruppen som går lengst i sin hets av jøder. Antall medlemmer og sympatisører anslås til i overkant av 50 personer.

Norges Nasjonalsosialistiske Bevegelse (Tidligere Zorn 88)

Ledes av Erik Rune Hansen.

Utgir bladet Gjallarhorn og har egen side på Internett. NNSB har trolig færre enn femti medlemmer. I motsetning til de øvrige gruppene har NNSB en del voksne medlemmer, noen som henger igjen fra syttiårenes Norsk Front, og en del gamle nazister fra krigens dager. Organisasjonen har også sin egen "eliteavdeling", Rikshirden, som er blitt ledet av den unge Terje Nordlien, for tiden bosatt på Karmøy. Nordlien trakk seg imidlertid fra dette vervet i mai.

VARG (Vern Av Rikets Grenser)

Ledes av Per Øyvind Monge og Roger Johan Bruun.

Utgir bladet VARG og driver det uregistrerte postordreselskapet "Galder distribusjon". Monge er dessuten eier av bygningen som Club 22 benytter som klubblokale. Gruppen har rundt ti medlemmer, og er basert på Øvre Romerike.

Odins Folk (Norsk Germansk Aksjonsfront)

Ledes av Johnny E. Olsen.

Har egen side på Internett.

Gruppen har for tiden ingen aktivitet, men driver fortsatt sin nettside. Antall medlemmer har vært forsvinnende lite, og har bestått av en klikk rundt dobbeltdrapsdømte Olsen.

Gammelnazistene

Veteranene fra Waffen-SS og Nasjonal Samling tilhører ikke egentlig den militante nazifløyen. De har allikevel en høy stjerne hos ungdommen i kraft av sin fortid som landsforrædere. Gjennom organisasjoner som Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie (INO) og et nettverk av organisasjoner for SS-veteraner, søker de gamle å omskrive norsk krigshistorie og å rehabilitere Quisling og Nasjonal Samling.

4 - Høyreekstrem aktivitet i 2001

Aktiviteten i de høyreekstre miljöene har vært merkbart lavere enn i fjor. Denne nedgangen skyldes dels det faktum at flere av de ledende aktivistene er fengslet, og dels den isolasjon som miljöene har opplevd etter Holmlia drapet i januar. Vi gjør i det følgende ikke krav på å gi en fullstendig presentasjon av miljøets virksomhet, men tar sikte på å gi en glimtvis presentasjon av små og store hendelser, måned for måned.

Januar

1. januar: Norske høyreekstremister startet det nye året med vold. En ung afrikaner ble sparket bevisstløs utenfor en nyttårsfest i Kristiansand. I følge tiltalen var overfallet uprovosert og rasistisk motivert. Offeret fikk brudd på hjerneskallen, hjernerystelse, blødning i hypofysen og kuttskader. Blant de tiltalte gjerningsmennene er de kjente nazistene Kim Hugo Hansen og Mikkel Vetvik. De tiltalte har flere andre uoppgjorte voldssaker, og Vetvik er tidligere dømt for rasistisk motivert vold. Gjerningsmennene var på dette tidspunkt tilsluttet grupperingen Bootboys. Etter å ha sluppet ut fra varetekt flyttet Vetvik og Hansen til Bergen, hvor de snart gjorde seg bemerket.

Ingolf Arthur Øvretveit, en kjent skikkelse i Bergens nazimiljø, satt ved årets begynnelse i varetekt mistenkt for flere forhold. I februar ble den aktive nynazisten siktet for flere forhold, blant annet trusler og skadeverk mot den radikale bokkafeen «Kafé Kaffan» i Bergen. Han satte fra seg en dunk med bensin i inngangspartiet og helte bensin utover i gangen. I tillegg ble han siktet for ulovlig våpenbesittelse og for å ha ranet en taxisjåfør. Han ble også siktet for trusler mot et medlem av byretten, etter at han skrev et brev til sin kjæreste hvor han i grusomme detaljer skildret torturen han kunne tenke seg å utføre mot vedkommende og hans familie. Under rettssaken hevdet han å være ute av miljøet, men har siden blitt observert flere ganger i følge med kjente skikkelser i det norske nazimiljøet. Etter en kortere periode på frifot, soner han for tiden dommen på 15 måneder som han fikk i denne saken.

5. januar: Lokalpolitikeren Mette Gundersen går ut i pressen og krever at "nazibøllen" Mikkel Vetvik sendes fra Kristiansand og hjem til Bergen.

6. januar Politiet i Lillesand uttrykker bekymring over det lokale nazimiljøet.

9. januar anmelder AP-politiker Mette Gundersen tre ledende Kristiansandsnazister for oppfordring til vold og grove trusler.

16. januar Nazigruppen VARG holder fest i leide lokaler i Nannestad.

26. januar - Drapet som rystet Norge

Drapet på Benjamin Hermansen den 26. januar sjokkerte hele nasjonen. Det var på et tidlig tidspunkt i etterforskningen klart at politiet lette etter gjerningsmenn i det høyreekstre miljøet. Allerede neste morgen gikk man til pågrepelse av en rekke kjente nazister. Jakten på den siste mistenkte drapsmannen, Joe Erling Jahr, endte da Jahr ble tatt i billettkontroll på et dansk lokaltog. Alle de som nå er tiltalt etter drapet ble tidlig i desember i fjor siktet etter et knivoverfall på en utenlandsk mann på Storo i Oslo. De ble løslatt uten varetektsfengsling.

Mordet skapte voldsomme reaksjoner, og titusenvis av mennesker over hele landet markerte sin avsky i gatene. Daværende statsminister Jens Stoltenberg omtalte drapet som et tidsskille. Det ble klart for alle at de nazistiske miljøene vil mer enn å snakke, og at den voldelige propagandaen faktisk fører til vold.

For ungdom på Holmlia førte drapet til at de lærte å ta vare på hverandre. Det er blitt klart at i denne bydelen er ikke rasisme et problem blant ungdommen. En del av dem som var fremme i media opplevde i ettertid å få trusler, og dette bidro til å skape angst og usikkerhet blant de unge.

Et nytt tragisk dødsfall i ungdomsmiljøet i september bidro til å forsterke angsten og usikkerheten, og en del skremmende episoder, hvor folk i det høyreekstreme miljøet stod bak, skapte en periode en svært anspent stemning.

Februar

Februar måned var preget av at det høyreekstreme miljøet gikk i dekning, og av en lang rekke avisoppslag om fremtredende personer i miljøet.

2 februar demonstrerte 40 000 mennesker i Oslos gater etter drapet på Benjamin Hermansen. Etterkrigstidens største politiske mobilisering var et faktum. Samme dag ble den siste mistenkte i saken, Joe Erling Jahr arrestert i Danmark.

9. februar; Politiet har glemt å skaffe bevismateriale til tiltalen mot Terje Sjølie for rasisme etter talen han holdt under fjorårets Hessmarsj. Statsadvokaten sender saken tilbake til Sarpsborgpolitiet.

21. februar avslørte Tidsskriftet Monitor at en ung typograflærling i Bergen stod bak to rasistiske nettstedet. Et samarbeide mellom kvinnens arbeidsgiver og fagforbund førte til at det ble satt en stopper for virksomheten. Stilt overfor muligheten for å miste jobben la hun ned sine prosjekter på Internett. Kvinnen var også involvert i et forsøk på å danne en nazistisk kvinneorganisasjon. Kvinnen er kjæreste med den beryktede Bergensnazisten Ingolf Øvretveit.

22. februar fikk en bebudet nazimarsj i Mosjøen stor oppmerksomhet i lokalpressen. Man var heldigvis raskt i stand til å fastslå at det hele var oppspinn.

Mars

5. mars stilte de to ledende Bootboysaktivistene, Terje Sjølie og Werner Holm for retten i Halden. Det alvorligste tiltalepunktet var ranet av Halden sparebank i oktober i fjor. I følge Holm var det han som planla og utførte ranet, mens Sjølie kjørte fluktbilen. Etter en vill biljakt inn i Sverige ble de to pågrepet, da tilsølt av grønnfarge fra eksploderende fargeampuller blant pengene. Sjølie, som også ble dømt for deltagelse i den ulovlige Hessmarsjen i august i fjor, ble overraskende frifunnet for brudd på rasismeparagrafen etter utfallene han kom med mot jødene i talen han holdt under marsjen. Sjølie ble idømt to år og ti måneders fengsel, mens Holm fikk en straff på ett år og åtte måneder. Sjølie soner i tillegg en lengre dom for drapsforsøk på en annen nazist.

6. mars melder Fædrelandsvennen at en 17-åring fra Vennesla er dømt for rasistisk motivert vold, etter å ha skallet ned en sort 13-åring i skolegården.

13. mars innfører det høyreekstreme Norsk Folkeparti pålogging for brukere av sitt debattforum, Fridebatt. Bakgrunnen er en svært vellykket sabotasjekampanje mot det rasistiske forumet, satt i scene av en gruppe som kaller seg ”Den Hvite Rose”.

15. mars falt dommen i ranssaken mot Terje Sjølie og Werner Holm.

20. mars ble de to Bootboysmedlemmene Dag Ludvik Sandby og Daniel de Linde fengslet, siktet for å ha sprengt en bil i luften på Bøler i Oslo. Under en razzia hjemme hos Sandby ble det funnet store mengder nazipropaganda og en skarpladd pistol. Sandby benektet til tross for funnene hjemme hos

ham å være nazist. De Linde er tidligere dømt for flere straffbare forhold, deriblant voldsforbrytelser og brudd på våpenloven.

22. mars: I Kristiansand gikk antirasistiske ungdommer ut og kritiserte voldsforskerne. Kritikerene hevdet at forskerne stigmatiserte ungdom, og manglet innsikt i de nazistiske miljøene. Ungdommene fikk støtte fra lokalpolitikere og eksperter på nazistiske miljøer.

23. mars slo politiet til mot hjemmene til Vigridleder Tore Wilhelm Tvedt og Ole Krogstad i Hokksund. Det ble beslaglagt to ulovlige skytevåpen og et stort antall musikk-CDer med rasistisk innhold. Politiet fant også en halv million kroner i kontanter. Razziaen kom som følge av flere anmeldelser mot Tvedt, som fikk hjemmet sitt ransaket fordi man antok at det sterkt rasistiske bladet Vigrid ble produsert hjemme hos ham. Krogstad var en av de sentrale bakmennene i omsetningen av såkalt Hvit makt-musikk. Tiltalen mot de to er ennå ikke klar.

April

3. april ble en 17 år gammel nazist i Kristiansand dømt til 30 dagers fengsel for drapstrusler mot et somalisk barn i julen. 17-åringen er tidligere voldsdømt.

10. april meldte Østlandsposten at bladet til den Romeriksbaserte gruppen Varg var blitt spredd i postkasser på Tagvedt.

17. april startet rettssaken mot åtte unge nazister i Stavanger. De åtte var tiltalt for å ha overfalt to unge afrikanske menn med kniv. Syv av de tiltalte ble idømt fengselsstraffer, mens den åttende ble frifunnet.

20. april startet Bootboyslederen Terje Sjølies ankesak i Lillestrøm.. Sjølie hadde anket dommen han fikk for drapsforsøk mot en annen nazist, men retten la seks måneder til straffen.

26. april meldte Vigridleder Tore W. Tvedt at han hadde politianmeldt bruken av blondinevitser.

28. april meldte Nordlys at Folkebevegelsen Mot Innvandring hadde spredd løpesedler i postkasser i Tromsø.

Mai

3. mai ble det kjent at drapsdømte Johnny Olsen hadde opprettet en ny nettside, hvor han blant annet hadde lagt ut et forsøk på å skrive sin selvbiografi. Siden er nå fjernet fra nettet igjen.

8. mai melder Norsk Folkeparti at de har klart å stille lister i alle fylker foran stortingsvalget. En gjennomgang av listene avslører at de stort sett stiller de samme kandidater i samtlige fylker.

27. mai: NNSBs hirdfører, Terje Nordlien, sender ut brev til hirdmedlemmene om at han oppløser "Rikshirden" og går av som hirdfører.

29. mai startet rettssaken i Beheim Karlsen-saken.

Juni

5. juni kan Stavanger Aftenblad fortelle om den 27 år gamle kurderen Bakhtiar Bolari som fant et prosjektil utenfor inngangsdøren sin. Noen mnd. senere våknet han til en ytterdør tilgriset av nazisymboler og hundemøkk..

12. juni offentliggjorde Antirasistisk Senter og Tidsskriftet Monitor rapporten "Blind på høyre øye? - fru Justitia og rasismesaker etter Holmlidrapet". Rapporten dokumenterte hvordan rasisme-lovverket fungerer i praksis. Den presenterte den mest komplette statistikk over påtalemyndighetens praksis i rasismesaker som noensinne er laget. Rapporten satte også søkelyset på politiets og rettsvesenets håndtering av slike saker i tiden etter Holmlidrapet. En gjennomgang av saker som har gått for retten etter drapet, viser at vi neppe kan snakke om noe tidsskille innen rettsvesen og påtalemyndigheter.

18. juni meldte Fædrelandsvennen om at nazister hadde vært i slåsskamp med lokale ungdommer på et utested i Kristiansand. En person ble skadet da han fikk et ølglass i ansiktet.

23. juni arrangerte Club 22, som er et underbruk av Bootboys, et hemmelig møte på Skytterkollen i Bærum. 40 nazister deltok på samlingen og tema var blant annet bruks- og oppussingsplaner for nazistenes hus på Eidsvoll. Etter møtet var det fotballturnering, før nazistene, med medbragt lydanlegg, uforstyrret fikk feste ved Skraperdutjernet.

26. juni: Den kjente nazisten Tore Johan Rasmussen ble løslatt fra varetekt i Bergen. Bakgrunnen for fengslingen var at Rasmussen ble arrestert, og siktet for forfalskning av 130 000 kroner i tusenlapper.

30. juni meldte tidsskriftet Monitor at Den kjente nazisten Ole Nicolai Kvisler nylig ble dømt til 18 måneders fengsel for knivstikking, legemsfornærmelse og bilbrukstyveri. Det alvorligste tiltalepunktet var knivstikkingen av en utenlandsk mann på Storo i Oslo 2. desember i fjor. Fem andre medlemmer av Bootboys er tiltalt i den samme saken. Offeret ble stukket i lår, hode, kinn og nakke.

Juli

4. juli meldte Tidsskriftet Monitor at Den selverklærte nasjonalsosialisten Rune Kjell Dahl hadde fått konsesjon til å gjenåpne Radio Niterocket. Det som var nittitallets eneste nazistiske nærradiostasjon har vært nede siden Statens medieforvaltning i 1998 avsa å fornye radioens konsesjon.

6. juli meldte Tidsskriftet Monitor at Telenor mobil har besluttet å fjerne mobillogoene til Club 22 -. Logoene hadde blitt formidlet via Telenors nettsider. - Dette var ikke en vanskelig beslutning å ta, uttalte Jo Heldås, informasjonssjef i Telenor Mobil.

Samme dag skrev Monitor at Midhordland herredsrett hadde dømt Ingolf Artur Øvretveit til femten måneders fengsel. Øvretveit som i retten hevdet at han var ute av nazimiljøet, stilte opp til domsavsigelsen sammen med de kjente Bootboysmedlemmene Mikkel Vetvik og Kim Hugo Hansen. Øvretveit ble frifunnet for grove trusler mot en politijurist og en dommer, men dømt for væpnet ran mot en drosjesjåfør. Han ble videre funnet skyldig i trusler under særdeles skjerpene omstendigheter etter at han helte bensin ut over trappen til den venstreradikale bokkafeen Kaffan.

11. juli politianmeldte Antirasistisk Senter Vigrd for brudd på straffelovens paragraf 135 A. Bakgrunnen var Vigrds hatske utfall mot jødene i en artikkel om abort. Organisasjonen hevdet at jødene, gjennom å drive abortklinikker, driver folkemord.

19. juli: Bergens Tidende melder at Jack Erik Kjuus forsøker å få gjenopptatt sin sak, etter at han for noen år siden ble dømt etter straffelovens §135 a for yringer fremsatt i Hvit Valgallianses partiprogram. Høyesterett avsa senere begjæringen.

23. juli: Den norske nazisten Brian David Duryee har oversatt de første kapitlene av "Titanenes marsj", et forsøk på å skrive verdenshistorien i et rasistisk perspektiv. Materialet legges ut på en amerikansk nettside.

August

17. august: 18 norske nazister deltar på konsert med det svenske nazibandet Ultima Thule i Nyköping. Nordmennenes opptreden, med fylleskrål og Hitlerhilsener gjør at konserten må avbrytes.

24. august anmeldte Antirasistisk Senter Norsk Folkepartis leder, Oddbjørn Jonstad, for overtredelse av straffelovens §135 A. Bakgrunnen var at Jonstad i en artikkel på Folkepartiets nettside hevdet at *".... 90% av alle kvinner på krisesentrene er kvinner som er blitt banket opp av sine muslimske ektemenn."* I en pressemelding fra Antirasistisk Senter het det at dette utsagnet er en grov og udokumentert påstand om en gruppe mennesker i det norske samfunnet.

Samme dag legger Norsk Hedensk Front, som styres av draps- og kirkebranndømte Varg Vikernes, ut sitt nye magasin "Kulturorgan Skandinaujo" på Internett. Bak prosjektet står Vegard Chapman og Jarle Øvrehus.

30. august kunne Norsk Folkeparti melde at de hadde laget en "Hvitbok" om innvandringen. I følge partiet er hensikten å kunne stille de som har forsvart innvandring til landet "til rette" en gang i fremtiden. Blant de som skal være ramset opp i "Hvitboken" er Aftenposten og biskop Gunnar Stålset.

31. august melder Bergens tidende at historieprofessor Hans Fredrik Dahl eier førti prosent av aksjene i gammelnazistenes "Historisk Forlag". Saken vekker mye oppsikt, og Dahl erklærer etter hvert at han vil kvitte seg med aksjene.

September

3. september la Norsk Folkepartis nettsider ut et forslag om at alle ektepar hvor begge foreldre er "etnisk norske" skal få kr. 100 000 i belønning for hvert barn de får ut over to. Partiet hevdet videre at innvandrerbefolkningen utgjør 500 000 personer.

5. september: Mens Carl I. Hagen talte til tilhengere under et valgkampmøte i Bergen, gikk uniformerte nazister fritt omkring og fotograferte ungdom som delte ut materiale fra kampanjen "Gi rasismen rødt kort". Nazistene ble, uten at de merket det, fulgt av medarbeidere i tidsskriftet Monitor, som dokumenterte aktivitetene.

10. september: Valdagen ble en katastrofe for de to høyreekstreme partiene, Fedrelandspartiet og Norsk Folkeparti. Med 1 promille av stemmene til hvert av partiene, gikk drømmen om parlamentarisk innflytelse nok en gang i vasken.

Monitors Bergenredaksjon fikk noen dager før valgdagen tips om at nazistene Vetvik, Hansen og Øvretveit hadde planer om «-å finne på et eller annet» i forbindelse med Rød Valgallianses valgwake på et av byens utesteder. Politiet ble varslet, og patruljerte rundt området på valgnatten. Et reportasjeteam fra Monitor kunne observere de kjente skikkelsene i området utenfor utestedet mens valgvakten pågikk. Nazistene fulgte til tider etter folk som forlot lokalet og kom med tilrop, men det kom ikke til voldsepisoder.

14. september meldte Nettavisen at en 22 år gammel mann fra Sola hadde blitt dømt til 70 dager i fengsel for trusler og rasistisk motivert vold. 22-åringen skal blant annet ha ropt «Jævla pakkis, neger, drittsekk, me ska rydda dokker ut av landet» til en tyrkisk drosjesjåfør utenfor en bensinstasjon i april i år.

22-åringen truet også med å drepe drosjesjåføren og dyttet den tyrkiske mannen hardt i skulderen slik at han falt og ble oppskrapt ved håndleddet.

17. september meldte Bergensavisen at Brann Supporter Team truet med full boikott av Fotballpuben dersom ikke nynazister ble nektet adgang. – Vi kan ikke ha nynazister i vårt miljø, sa BST-leder Einar Willgoth til BA. – Hvis ikke Fotballpuben vil nekte disse typene adgang, vil BST oppfordre til boikott av puben. Vi kan ikke ta sjansen på at nynazister får blande seg i miljøet vårt, sa Einar Willgoth.

18 september offentliggjorde nettsiden til Brann Supporter Team navn og bilder på nazister som var uønsket blant Branns supportere. I artikkelen het det: *BST og Brann har en klar holdning til disse: Vi*

vil ikke ha noen nazister på våre tribuner. Personene det er snakk om er helt og holdent uønsket på Brann Stadion og i alle andre Brann-sammenhenger.

19. september: Et tragisk dødsfall sprer frykt i ungdomsmiljøet på Holmlia. Lokale ungdommer kan fortelle om flere skremmende episoder med folk som etter alt å dømme tilhører det høyreekstreme miljøet.

21. september ble Bootboyslederen Terje Sjølie dømt for rasisme i en ankesak for Borgarting lagmannsrett. Sjølie var tidligere frifunnet for rasisme i talen han holdt under Hessmarsjen i august i fjor. I talen sa blant annet Sjølie: *"Hver dag blir vårt folk og land plyndret og ødelagt av jødene som suger vårt land tomt for rikdom og erstatter det med umoral og unorske tanker"* Retten uttaler at: *"uttalelsene om å følge i fotsporene til Hitler og Hess må tolkes som en godkjenning av ekstreme integritetskrenkelser overfor jødene"*. Sjølie anket saken til Høyesterett.

23. september kunne Aftenposten avsløre at forsvarseksperten Jarle Synnevåg spredde hets mot muslimer på Internett. – Bare det å være muslim er en av de verste forbrytelser mot menneskeheten, mente Synnevåg, som senere sa opp jobben etter avsløringene.

Oktober

3. oktober meldte Fædrelandsvennen at to kjente Kristiansandsnazister var varetektsfengslet, siktet for å ha mishandlet en 53 år gammel mann på en pub. De to, Andreas Bang Langeid og Joachim Nordvik, er kjent av politiet fra før. Ikke ukjente Kim Hugo Hansen skal også ha vært til stede.

5. oktober: Nazister fra Club 22 hadde innvielsesfest i det nye nazihovedkvarteret på Eidsvoll.

16. oktober kunne Fædrelandsvennen opplyse at voldssaken fra nyttårsaften, hvor seks nazister var siktet for å ha mishandlet en ung etiopier, fortsatt støvet ned hos politiet, og at tiltalen ikke var klar.

November

2. november ble den kjente høyreekstremisten Tommy Tangen pågrepet av politiet og varetektsfengslet. I bilen hans fant de to stjålne politiuniformer. Ved ransaking av leiligheten hans fant etterforskerne to pistoler, en gasspistol og ti dynamittgubber med fenghetter, i alt ett kilo sprengstoff. Tangen er tidligere dømt for omsetning av store mengder våpen i det høyreekstreme miljøet.

3. november ble seks høyreekstremister med tilknytning til Bootboys pågrepet ved Eidsvoll. De seks var på vei hjem fra nazihovedkvarteret på Hammerstad, og stjal etter sigende bilen fordi de ikke orket å gå til togstasjonen.

12. november: En ung antirasist ble slått ned av tre kjente nazister da han delte ut løpesedler i Kristiansands gågate.

13. november: Statsadvokaten tar omsider ut tiltale mot fem av de som deltok i overfallet på en etiopisk mann i Kristiansand på nyttårsaften.

16. november avslørte Romerikes Blad det som politi og antifascister hadde kjent til i lengre tid: Bootboys og Club 22 hadde skaffet seg et hovedkvarter i et nedlagt trykkeri på Eidsvoll. Bygningen eies av den kjente nazisten Per Øyvind Monge. Saken skaper oppstyr i lokalmiljøet og lensmann og ordfører uttrykker bekymring.

21. november følger Romerikes Blad opp avsløringene av nazihuset på Eidsvoll med en artikkel om den nazistiske salgsorganisasjonen "Galder" som sprer hatpropaganda. Organisasjonen opererer fra to postbokser som er leid av den lokale nazisten Roger Johan Bruun.

Samme dag startet rettssaken mot den 19 år gamle Kristiansandsnazisten Andreas Bang Langeid, som stod tiltalt for grov vold mot flere personer. Blant annet skal han ha slått en mann så kraftig med en flaske at flasken knuste, deretter skal han ha skåret opp en ung kvinne i ansiktet med restene av flasken. Dom i saken er ennå ikke falt.

5 - Konklusjon

Norske nazister er få, og dårlig organisert. De utgjør ikke nå, eller i overskuelig fremtid, noen trussel mot statsforfatningen eller stabiliteten i det norske samfunnet. Den fare de utgjør er den fare som oppstår når de utøver vold mot enkeltpersoner, eller gjennom trusler begrenser enkeltmenneskers handle- og valgfrihet.

Antirasistisk senter og Monitor er av den oppfatning av vi i hovedsak har det lovverket vi behøver i kampen mot voldelige rasistiske miljøer. Med hensyn til lovverket vil vi peke på to aktuelle endringsforslag:

- Vi stiller oss bak den foreslåtte innstramming i straffelovens § 135 A som et forbud mot bruk av rasistiske symboler i offentligheten innebærer.
- En vil i tillegg peke på at en endring av lovverket, slik at §135 A får anvendelse på materiale som er utlagt på utenlandske Internettservere, vil være av avgjørende betydning for å komme mye av den rasistiske propagandaen til livs.
- Vi stiller oss bak Justisdepartementets studiegruppe, som ikke ønsker å innføre noe forbud mot rasistiske organisasjoner. Samtidig peker vi på behovet for å kunne straffe enkeltpersoners rasistiske handlinger.

Med hensyn til straffeforfølgning av rasistisk motivert vold vil vi peke på følgende tiltak:

- Det lokale politi bør ved etterforskning av konkrete saker, i større utstrekning trekke veksler på den ekspertise som overvåkningspolitiet sitter inne med om de aktuelle miljøene og gruppene.
- Ved vurdering av varetektsfengsling bør tilhørighet til voldelige grupper regnes som et argument for at det foreligger gjentakelsesfare for voldshandlinger.
- Tiden fra en straffbar handling begås og til den kommer opp for retten må kortes ned i betydelig grad.
- Tiden fra domfellelse til soning må også kraftig ned.

Vi bifaller Justisdepartementets arbeid med å utrede politiets arbeid mot rasisme og diskriminering. Samtidig vil vi påpeke at språkb Bruken i den foreliggende rapport fra justisdepartementets arbeidsgruppe viser at vi er kommet forstømmende kort. Bruken av ord som "fremmedkulturelle" om etniske minoriteter er svært verdibefengt, og den slags omtale av befolkningsgrupper burde forbeholdes den ekstreme høyrefløyen.

Antirasistisk Senter og Monitor vil videre peke på betydningen av forebyggende arbeid, både på skoler og ikke minst i form av gode og vidtfavnende fritidstiltak for ungdom. Det er med dyp bekymring vi ser at man nå flere steder i hovedstaden foreslår vidtgående nedskjæringer i disse tilbudene, og vil mane politikerne til å vise besinnelse og fremsynthet.

6- Kilder:

Tidsskriftet Monitor samt Monitors nettside og arkiv
Adresseavisen
Aftenposten
Bergensavisen
Bergens Tidende
Dagsavisen
Fædrelandsvennen
Helgeland Arbeiderblad
Romerikes Blad
Stavanger Aftenblad
Verdens Gang
Diverse nazistiske nettsteder
Forebygging av rasisme og diskriminering i politi- og lensmannsetaten
Forslag til tiltak - Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt av Justisdepartementet
(<http://www.odin.dep.no>)

ⁱ **§ 135a.** Med bøter eller fengsel inntil 2 år straffes den som ved uttalelse eller annen meddelelse som framsettes offentlig eller på annen måte spres blant allmennheten, truer, forhåner eller utsetter for hat, forfølgelse eller ringeakt en person eller en gruppe av personer på grunn av deres trosbekjennelse, rase, hudfarge eller nasjonale eller etniske opprinnelse. Tilsvarende gjelder slike krenkelser overfor en person eller en gruppe på grunn av deres homofile legning, leveform eller orientering. På samme måte straffes den som tilskynder eller på annen måte medvirker til en handling som nevnt i første ledd.